

OSLO KOMMUNE
RÅDHUSET
0037 OSLO

Deres ref.: 20/1315
Vår ref.: 20/44292-4
Saksbehandler: Kristina Therese Klæboe
Dato: 22.04.2021

Tolkningshenvendelse - alkoholoven vedrørende tarifflønn og universell utforming

Helsedirektoratet viser til henvendelse 27.11.2020 vedrørende kravet til minstelønn. Direktoratet beklager den lange saksbehandlingstiden.

Det fremgår innledningsvis at Oslo kommune er i en prosess hvor kommunens alkoholpolitiske handlingsplan for 2020-2024 revideres.

Oslo kommune ønsker Helsedirektoratet sin uttalelse til følgende spørsmål:

- Om tarifflønn eller universell utforming er relevant i kommunens skjønnsutøvelse ved behandling av søknad om salgs- eller skjenkebevilling, jf. alkoholoven § 1-7a.
- Om brudd på tarifflønn eller universell utforming er relevant i vandelsvurderingen ved innvilgelse av salgs- eller skjenkebevilling, jf. alkoholoven § 1-7b.
- Om brudd på tarifflønn eller universell utforming er relevant i vandelsvurderingen ved inndragning av salgs- eller skjenkebevilling etter alkoholoven § 1-8.
- Om tarifflønn kan anvendes som vilkår for skjenkebevilling etter alkoholoven § 4-3.
- Om universell utforming kan anvendes som vilkår for salgs- eller skjenkebevilling etter alkoholoven § 3-2 eller § 4-3.

Helsedirektoratet vil i det følgende først si noe generelt om behandlingen av søknader om kommunale salgs- og skjenkebevilling. Deretter vil direktoratet gjøre rede for ulike hensyn som kommunen kan vektlegge i sin søknadsbehandling. Direktoratet vil kort peke på de hensyn som eksplisitt fremgår av lov av 2. juni 1989 nr. 27 lov om omsetning av alkoholholdig drikk mv. (alkoholoven) § 1-7 a. Videre vil direktoratet se nærmere på hvilke hensyn som kan vektlegges, men som ikke direkte fremgår av bestemmelsen. Dette kan for eksempel være hensyn som kan begrunnes ut ifra til alkoholovens formål eller andre hensyn. Deretter vil direktoratet se på hva som kan betegnes som utenforliggende hensyn. Avslutningsvis vil direktoratet se på forholdet mellom alkoholoven §§ 1-7a, 1-8, 1-7 b og kort si noe generelt om tarifflønn i denne bransjen.

Alkoholoven § 1-7a;

Helsedirektoratet vil bemerke at alkoholoven oppstiller visse vilkår som må være oppfylt for at søknad om salgs- og skjenkebevilling skal innvilges. Når disse vilkårene er oppfylt, er det opp til kommunen, på fritt skjønn, å bestemme om bevilling skal innvilges. Kommunene har stor selvråderett, og vedtak om både innvilgelse og avslag på søknader om salgs- og skjenkebevillinger er således etter alkoholoven av utpreget politisk karakter. Kommunens skjønn kan videre ikke overprøves av Statsforvalteren. Alkoholoven åpner dermed opp for at det kan være store variasjoner mellom landets kommuner. Dette innebærer at enkelte kommuner kan velge å ikke gi salgs- eller skjenkebevillinger i det hele tatt, mens andre ønsker å føre en mer liberal politikk og innvilge en søknad om salgs- eller skjenkebevilling. Dette i seg selv innebærer ingen usaklig forskjellsbehandling.

Hvilke hensyn som kan tillegges vekt ved den skjønnsmessige vurderingen av om en søknad om salgs- og skjenkebevilling skal innvilges, fremgår blant annet av alkoholoven § 1-7a. Det fremgår av bestemmelsen at; *"Ved vurderingen av om bevilling bør gis, kan kommunen blant annet legge vekt på antallet salgs- og skjenkesteder, stedets karakter, beliggenhet, målgruppe, trafikk- og ordensmessige forhold, næringspolitiske hensyn og hensynet til lokalmiljøet for øvrig. Det kan også legges vekt på om bevillingssøker og personer som nevnt i § 1-7b første ledd er egnet til å ha bevilling."* Bestemmelsens oppregning av hvilke hensyn som kan vektlegges i søknadsbehandlingen anes ikke som uttømmende. Det fremgår av ordlyden *"blant annet"*. Øvrige aktuelle hensyn i tillegg til de som eksplisitt fremkommer av bestemmelsen, vil i hovedsak knytte seg til generelle samfunnsinteresser, lokale alkoholpolitiske vurderinger, vurderinger av det enkelte skjenkestet og den enkelte bevillingssøkers egnethet og vandel.

Oppregningen av hensyn i bestemmelsen er ikke hensyn kommunen plikter å vektlegge. Kommunen har dermed adgang til å legge vekt på færre hensyn. Kommunen kan således anvende et snevrere skjønnstema enn det bestemmelsen angir. Direktoratet påpeker at flere av hensynene som nevnes, kan gi begrunnelse for både avslag og innvilgelse av søknader om bevilling. Dette vil være avhengig av hvilke prioriteringer kommunen gjør i alkoholpolitikken jf. [Ot.prp. nr. 7 \(1996-97\) kap. 4, pkt. 4.2.2 s. 33.](#) Næringspolitiske argumenter brukes ofte som begrunnelse for å gi bevilling, men kan motsatt også utgjøre grunnlag for å avslå en søknad.

Etter bestemmelsens ordlyd er det klart at kommunen kan legge vekt på hvor mange salgs- og skjenkesteder som det er ønskelig skal være i kommunen. Videre hvilken karakter og konsept et salg- og skjenkestet skal ha. Deretter kan geografisk plassering og hvilken målgruppe salgs- og skjenkestedet retter seg mot, også vektlegges. Trafikk- og ordensmessige forhold, næringspolitiske hensyn og hensynet til lokalmiljøet for øvrig er også hensyn som kan vektlegges. Helsedirektoratet påpeker at momentene som listes opp er svært skjønnsmessige og lovgiver har således hatt et ønske om at kommunen skal ha stor kommunal selvråderett og mulighet til å kunne vektlegge et bredt spekter av hensyn. Helsedirektoratet påpeker at "næringspolitiske hensyn" og "hensynet til lokalmiljøet for øvrig" er hensyn som i tillegg til de øvrige hensyn som nevnes, er av ytterligere skjønnsmessig karakter.

Det kan legges vekt på myndighetenes erfaring med et skjenkestet, for eksempel ved ny søknad etter overdragelse. Dersom det tidligere har foregått narkotikaomsetning eller diskriminering av grunner som nevnt i straffeloven § 349a på skjenkestedet, kan dette

vektlegges selv om salget ikke har ført til inndragning etter § 1-8, jf. § 1-8 tredje ledd og merknadene til denne.

Når det gjelder næringspolitiske hensyn kan for eksempel hensynet til en spesiell gruppe personer som er kulturelt og økonomisk viktig for kommunen tillegges vekt ved tildeling av bevilling. Det kan også legges vekt på om salgs- eller skjenkestedet har lærlingeordning. I sak 345/90 la Sivilombudsmannen til grunn at hensynet til en gruppe personer som er kulturelt eller økonomisk viktig for kommunen, i dette tilfellet studenter, kan tillegges vekt ved tildeling av bevilling.

Videre vil en kommune kunne avslå en søknad om bevilling dersom avslaget er begrunnet i at stedets konsept vil bidra til forhold som man på grunn av et eller flere lovmessige hensyn, ønsker å unngå. Dersom det legges til grunn at det å ha et etablissement med et bestemt konsept i kommunen eller i et område vil kunne være næringspolitisk uheldig, vil en kommune kunne avslå søknader fordi man av næringspolitiske grunner ikke ønsker å ha slike steder i kommunen eller i det aktuelle området.

Bevillingsmyndigheten kan for eksempel av hensynet til lokalmiljøet til en viss grad vektlegge miljøhensyn. Bevillingssøknader fra charterbåter kan avslås dersom kloakken ikke tømmes på en forsvarlig måte. Kommunen kan også legge vekt på ønsket om å stimulere utviklingen i visse deler av kommunen. Høyesterett fastslo i en dom referert i Rt-1996 side 78 at en kommune har adgang til å legge vekt på ønsket om å skape et levende sentrum og å øke trivselen der. Andre lokale hensyn kan begrunne at søknaden avslås eller innvilges. Plassering i nærheten av offentlig strand, kirke, barnehage og andre offentlige bygninger kan begrunne et avslag.

Hensyn som ikke eksplisitt er nevnt i alkoholloven § 1-7a

Når det gjelder andre hensyn som ikke eksplisitt er nevnt i bestemmelsen, vil alle hensyn som fremmer alkohollovens formål være relevante. Hensynet til for eksempel å begrense tilgjengeligheten av alkoholholdig drikk faller etter direktoratets vurdering åpenbart innenfor lovens ramme. Kommunen kan derfor legge vekt på antallet salgs- eller skjenkesteder som eksisterer fra før i kommunen når søknader skal behandles. Videre kan det legges vekt på om det er et ønske om å ha alkoholfrie soner eller områder i kommunen.

Dersom det er et ønske om å begrense tilgjengeligheten av alkohol for en gruppe av befolkningen, som for eksempel ungdom, kan dette også vektlegges. Ønske om å begrense tilgjengeligheten kan føre til at kommunen avslår en søknad om salgs- eller skjenkebevilling ut fra plasseringen i nærheten av for eksempel skole, ungdomsklubb eller en idrettsarena. Det kan også i denne sammenhengen vektlegges at et skjenkested tiltrekker en bestemt gruppe, for eksempel ungdom, selv om disse er over 18 år.

Motsatt kan også hensynet til ønsket om en rimelig tilgjengelighet for befolkningen vektlegges. Kommunen kan da for eksempel avslå en søknad om skjenkebevilling til et sted som baserer seg på spesielle adgangskriterier, slik som en lukket klubb.

Hensynet til kontroll innebærer at kommunen for eksempel kan legge vekt på salgs- eller skjenkestedets størrelse, utforming og innredning. En søknad om skjenkebevilling til et sted som er for uoversiktlig eller for vagt avgrenset, kan avslås med den begrunnelse at det vil bli vanskelig å føre tilstrekkelig kontroll med skjenkingen. Det kan også legges vekt på hvorvidt

stedet har tilfredsstillende kontroll med at det ikke slippes inn åpenbart påvirkede eller mindreårige gjester, eller at mindreårige ikke får servert alkohol.

Det fremgår av alkoholoven § 1-7 a, annet ledd at kommunen også kan sette et tak på antallet bevillinger som skal være i kommunen. Kommunen har anledning til å bestemme at salg av drikk med høyst 4,7 volumprosent alkohol skal monopoliseres, dvs. at bevilling kun deles ut til én eller flere spesialforretninger. Etter det direktoratet kjenner til er det få eller ingen kommuner som fortsatt har kommunale ølutsalg. Andre hensyn enn de som direkte fremmer alkoholovens formål kan også til en viss grad legges vekt på. Det er imidlertid alltid et krav om at avgjørelsen treffes på saklig grunnlag.

Helsedirektoratet bemerker at kommunene står temmelig fritt ved behandling av bevillingssøknader. Det fremgår av forarbeidene ([Ot.prp. nr. 7 \(1996-96\)](#)) at det må trekkes liberale grenser for hva det kan legges vekt på. Det fremgår her at alkoholpolitikken ikke kan ses helt løsrevet fra andre samfunnsmessige forhold, og vurderingene av om bevilling skal gis bør som nå basere seg på en bred vurdering av alle relevante forhold. Videre fremgår det at kommunenes skjønnsmessige myndighet ikke bør være snevrere på dette området enn i andre deler av forvaltningen. Departementet utalte også her at dersom det i alkoholoven § 1-7 a skulle eksplisitt fremgå hvilke hensyn som kunne vektlegges og disse skulle begrenses til alkoholpolitiske hensyn, ville det bli oppfattet som et forslag om å innskrenke kommunenes skjønnsfrihet i forhold til dagens lov. Departementet utalte videre at de så for sin del ingen grunn til en slik innskrenkning. Deretter ble det bemerkt at en slik innskrenkning for øvrig vill skape problemer i forhold til svært mange vedtak som tildeler bevilling, som ofte er begrunnet i andre hensyn enn alkoholpolitiske. Departementet så dermed ingen grunn til å foreslå en innskrenkning av hvilke hensyn det kan legges vekt på i forhold til gjeldende rett.

Det er avsagt en rekke dommer av Høyesterett vedrørende spørsmål som nå reguleres av § 1-7a. Disse kan fortsatt tjene som veiledende, men er ikke nødvendigvis lenger avgjørende med hensyn til å begrense den kommunale friheten. I Rt. 1933 side 548 fant Høyesterett at det var et utenforliggende hensyn å legge vekt på at hospiset hadde nektet å inngå tariffavtale og drev virksomheten ved hjelp av streikebrytere. Dette standpunktet må fortsatt opprettholdes. I Rt. 1965 s. 712 antok Høyesterett under dissens at et avslag på søknad om utvidet skjenketid var ugyldig fordi det var lagt avgjørende vekt på at fagforbundet hadde motsatt seg utvidelse av arbeidstiden. Det er tvilsomt om dette standpunktet nå lar seg opprettholde, tatt i betraktning den vide adgangen § 1-7a og § 1-7b gir til å legge vekt på brede samfunnsmessige hensyn, herunder næringspolitiske hensyn og hensynet til forsvarlig forretningsførsel, og den legitime tyngde ulike interessegruppers synspunkter etter hvert har fått (bl.a. gjennom høringsinstituttet) i saker av utpreget politisk karakter.

Det er viktig at ulike interesser avveies i vurderingen. Ulike interesser som til dels er motstridende skal vurderes. Dette kan for eksempel være helse- og sosialpolitiske interesser, næringsinteresser og forbrukernes interesser. Slike interessekonflikter blir ofte ekstra tydelige ved kommunenes utforming av alkoholpolitikken, som for eksempel ved å fastsette rammene i kommunens innvilgelsespraksis.

Kommunale retningslinjer for forvaltningsskjønnet

Kommunen har adgang til å trekke opp retningslinjer for behandling av bevillingssøknader. I slike retningslinjer kan kommunen angi hvilke hensyn og avveininger forvaltningsskjønnet skal bygge på [Ot.prp. nr. 7 \(1996-97\) kap. 4, pkt. 4.2.3](#). Dersom kommune har utarbeidet slike retningslinjer innebærer ikke dette at disse må følges slavisk i hver enkelt sak. Dette er å anse som interne retningslinjer for utøvelsen av forvaltningsskjønnet. For å unngå påstand om usaklig forskjellsbehandling stilles det strenge krav til begrunnelsen dersom disse fravikes i enkeltsaker.

Kommunen har imidlertid full adgang til å endre alkoholpolitisk praksis. Det vil ikke innebære usaklig forskjellsbehandling om kommunen avslår en bevillingssøknad etter å ha godkjent andre lignende søknader, så lenge avslaget er motivert i en generell endring av praksis.

Egnethetsvurdering

Kommunen har også anledning til å legge vekt på hvorvidt man kan forvente at bevillingen vil bli utøvet i samsvar med loven. Etter alkoholloven første ledd andre punktum kan det legges vekt på om bevillingssøker, eventuelt person med vesentlig innflytelse, er egnet til å forestå salg eller skjenking. I denne egnethetsvurderingen kan det legges vekt på bevillingssøkers ansiennitet, kunnskaper om alkoholloven og utdanning. Det kan videre legges vekt på tidligere erfaringer når det gjelder utøvelse av tidligere bevillinger, men også andre forhold av betydning for driften. Kommunen kan dermed legge vekt på et bredt spekter av forhold som ikke omfattes av vandelskravet i alkoholloven § 1-7b. Det kan for eksempel legges vekt på at en person som har vesentlig innflytelse på virksomheten har begått straffbare forhold som er av en slik art at vedkommende må anses uegnet som bevillingshaver. En person kan anses som uegnet selv om de aktuelle overtredelsene gjelder lovgivning som ikke har direkte sammenheng med alkohollovens formål. Det kan for eksempel legges vekt på at søker har alvorlige psykiske problemer, rusproblemer eller vedkommende sin evne til å håndtere forretninger forøvrig. En rekke av straffelovens bestemmelser kan etter omstendighetene tillegges vekt, som for eksempel bedrageri og narkotikaforbrytelser.

Utenforliggende hensyn

Helsedirektoratet påpeker at alkoholloven ikke trekker opp en nærmere grense for hvilke hensyn som må anses for utenforliggende og således ikke kan legges vekt på ved avgjørelsen av søknader om bevilling. Det er da alminnelige forvaltningsprinsipper og rettspraksis på dette området som setter grenser for kommunens skjønnsfrihet. Kommunen må i henhold til den forvaltningsrettslige myndighetsmisbrukslære ikke ta utenforliggende hensyn. Det vil si at kommunen ikke må gå utenfor rammene av de lovlige hensynene. Avgjørelsen må videre ikke være vilkårlig eller sterkt urimelig, og det må ikke foreligge usaklig forskjellsbehandling. Det fremgår av [Ot.prp.nr.31 \(1988-89\) kapittel 5](#) at det må trekkes vide rammer for hvilke hensyn som kan tillegges vekt ved avgjørelsen av bevillingssøknader. Samtidig fremgår det at det må være en grense for hvilke hensyn som kan anses saklige. Det skal derfor svært mye til før det kan sies at det er tatt utenforliggende hensyn.

Det vil ikke være et utenforliggende hensyn å begrunne avgjørelsen i en bevillingssak med et partipolitisk vedtak dersom dette er saklig og alkoholpolitisk motivert. Politiske partier kan i

vurderingen av enkeltsaker følge de retningslinjer og politiske vedtak som er nedfelt i det partiprogrammet de er valgt inn på.

Resultatet av at det legges vekt på utenforliggende hensyn er at vedtaket kan kjennes ugyldig. Dersom de myndighetene som uttaler seg i forbindelse med saksbehandlingen, har lagt vekt på utenforliggende hensyn i sine uttalelser, plikter kommunen å se bort fra disse under behandling av saken.

Helsedirektoratet påpeker at det ikke er mulig å gi noen uttømmende beskrivelse av hvilke hensyn som vil være utenforliggende. Enkelte eksempler på hensyn som det ikke er adgang til å vektlegge i avgjørelsen av bevillingssøknader, skal likevel nevnes. Det er klart at kommunen ikke kan legge vekt på bevillingssøkers politiske sympatier generelt eller vedkommende sitt alkoholpolitiske syn spesielt, så lenge det ikke er grunn til å tro at vedkommende vil utøve bevillingen i strid med alkoholloven. Det er heller ikke adgang til å legge vekt på forhold som hudfarge, religiøs overbevisning, seksuell legning, medlemskap i organisasjoner etc.

Helsedirektorat har erfart at det er et stort fokus på tilgjengelighet og krav om tarifflønn for denne bransjen, om dette er hensyn som kan vektlegges i søknadsbehandlingen og om det kan settes som vilkår og føre til sanksjoner dersom slike krav ikke blir overholdt. Direktoratet vil først se på om hensynet til tilgjengelighet og om krav til tarifflønn kan vektlegges i søknadsbehandlingen. Deretter vil direktoratet si kort noe generelt om adgangen til å stille vilkår. Avslutningsvis vil direktoratet vurdere om det kan stilles vilkår om tilgjengelighet og tarifflønn.

Adgangen til å sette vilkår;

Et vedtak om å gi skjenkebevilling er et begunstigende vedtak. Det kan imidlertid settes vilkår for bevillingen i samsvar med alminnelige forvaltningsrettslige regler jfr. alkoholloven §§ 3-2 og 4-3. Oppstilling av vilkår for vedtaket er et forbehold som tar sikte på å begrense rekkevidden av bevillingen. Adgangen til å stille slike vilkår er dermed et viktig alkoholpolitisk instrument.

For at et vilkår skal være lovlig, må det ha saklig sammenheng med den bevillingen som gis. Vilkåret kan for eksempel fremme alkohollovens formål, lette kontroll, bidra til at kontrollhensynet blir bedre ivaretatt, avverge skadevirkningene ved salg av alkoholholdig drikk eller begrense tilgjengeligheten til alkohol. Med alkohollovens formål menes både den generelle formålsbestemmelsen i § 1-1 og de spesielle formålene med de enkelte bestemmelsene.

I vurderingen av om et vilkår er lovlig og rimelig må det legges vekt på lovens ordlyd, bakgrunnen for bestemmelsen og formålet med den. Offentlighetens behov og interesser må ses i sammenheng med hvilken virkning det foreslåtte vilkåret vil få for bevillingshaver. Adgangen til å sette vilkår er imidlertid noe snevrere enn adgangen til å vektlegge hensyn i medhold av alkohollovens § 1-7a. Ved fastsettelse av vilkår kreves en tettere forankring til loven. Vilkår kan settes for alle typer bevillinger.

Videre må ikke vilkår være uforholdsmessig tyngende eller av andre grunner urimelig. Det er en sammenheng mellom disse to kravene: Jo klarere vilkåret fremmer lovens formål, desto tyngre vilkår kan aksepteres. Enkelte vilkår vil stort sett alltid være så tyngende at de ikke er lovlige

selv om sammenhengen er åpenbar og effekten garantert. Dette gjelder for eksempel vilkår som griper inn i bevillingshavers personlige integritet eller frihet.

Offentlige behov og interesser må sees i sammenheng med den innvirkningen vilkåret vil få for bevillingshavere. Direktoratet bemerker at vilkårsadgangen etter alkoholloven ikke kan være så vid at man kan sette vilkår for å kunne håndtere enhver utfordring en kommune har. Vilåret må for å være lovlig sies å kunne ligge innenfor rammen av de hensyn alkoholloven skal ivareta. Det må vurderes om andre utfordringer kommunen står overfor kan håndteres ved bruk av andre virkemidler. Videre må det skilles mellom den adgangen bevillingsmyndigheten har til å legge vekt på ulike hensyn ved avgjørelsen av bevillingssøknaden, og den noe snevrere adgangen den har til å knytte vilkår til vedtaket etter § 3-2 (og 4-3) .

Når det gjelder skjenkebevilling er det vilkår som bidrar til å begrense tilgjengeligheten til alkoholholdig drikk, og vilkår som bidrar til at kontrollhensynet blir bedre ivaretatt, som er svært aktuelle. Helsedirektoratet bemerker at det i denne vurderingen også kan legges vekt på hva som oppnås ved å knytte det aktuelle vilkåret til bevillingen.

Krav om universell utforming og tariffønn:

Når det gjelder krav om universell utforming viser direktoratet [NOU 2005: 8 \(Likeverd og tilgjengelighet— Rettslig vern mot diskriminering på grunnlag av nedsatt funksjonsevne. Bedret tilgjengelighet for alle.\) I punkt 1.6.2.2 .](#) I punkt 1.6.2.2 er det gått nærmere inn på om kommunen kan tildele en tillatelse i form av en skjenkebevilling på betingelse av at lokalene skal være universelt utformet.

"Krav til utforming av lokalene fremstår unektelig som temmelig fjernt fra de alkoholpolitiske formål – i første rekke å begrense skadevirkningene av alkoholbruk – som loven er ment å ivareta. På den annen side har man i praksis gitt kommunene romslige rammer for hvilke hensyn som kan vektlegges ved behandlingen av søknader om skjenkebevilling.

Selv om rettspraksis bærer bud om stor frihet for kommunene i skjenkebevillingssaker, tror jeg at krav til universell utforming må anses som for perifert. Universell utforming er et aktverdig hensyn, men det kan etter min mening ikke ivaretas gjennom alkohollovgivningen."

Direktoratet viser videre til [Prop. 48 L \(2010–2011\) \(Endringer i lov 2. juni 1989 nr. 27 om omsetning av alkoholholdig drikk m.v. og lov 19. juni 1931 nr. 18 om Aktieselskapet Vinmonopolet.\)](#) Her ble tilgjengeligheten til salgs- og skjenkesteder vurdert. Departementet vurderte da om det burde inntas en bestemmelse i alkoholloven om tilgjengelighet til skjenkesteder for personer med nedsatt funksjonsevne.

Direktoratet påpeker at på dette tidspunktet var ikke diskriminering på grunn av nedsatt funksjonsevne omfattet av straffelovens vern. Det fulgte av alkoholloven § 1-8 tredje ledd at gjentatte brudd på straffelovens diskrimineringsforbud i § 349a var grunnlag for inndragning. Videre ble det vist til ny straffelov og påpekt at når denne trer i kraft vil diskriminering på grunn av nedsatt funksjonsevne omfattes, men ikke diskriminering som skyldes manglende fysisk tilrettelegging. Videre fremgår det at *"Samtidig med at straffeloven § 186 trer i kraft, vil henvisningen til straffeloven i alkoholloven bli endret fra § 349a til § 186. Dette innebærer at gjentatt diskriminering på grunn av nedsatt funksjonsevne, dog likevel ikke diskriminering som*

skyldes manglende fysisk tilrettelegging, vil bli inndragningsgrunn for salgs- og skjenkebevillinger fra den dato slik diskriminering blir omfattet av straffeloven."

Helsedirektoratet påpeker at det i høringsnotatet ble konkludert med at det ikke var hensiktsmessig å foreslå å regulere tilgjengelighet til skjenkesteder for personer med nedsatt funksjonsevne direkte i alkoholloven. Departementet uttalte videre at når endringer i en lov skal vurderes, må man fokusere på lovens formål. *"Alkohollovens formål er gjennom regulering av innførsel og omsetning av alkoholholdig drikk, i størst mulig grad, å begrense de samfunnsmessige og individuelle skader bruk av alkohol kan innebære. Forslag til bestemmelser som har formål som avviker fra alkohollovens, bør etter departementets syn ikke reguleres i alkoholloven, men ev. vurderes plassert andre steder i lovverket. Dette utgangspunktet for revisjon av alkoholloven, og for så vidt også andre lover, er viktig for å forhindre at loven uthules, blir mindre oversiktlig og mister fokus.*

Alkoholloven er stadig under press for å regulere formål som ligger utenfor lovens formål, og som heller ikke har en naturlig sammenheng med alkohollovens formål. Lovregulering av tilgjengelighet er slik departementet ser det, ikke et hensyn som faller inn under alkohollovens formål, og det bør av den grunn ikke reguleres i alkohollovgivningen.

Alkoholloven § 1-8 tredje ledd gjør allerede unntak fra ovennevnte prinsipp, ved at gjentatt narkotikaomsetning og gjentatt diskriminering av grunner som nevnt i straffeloven § 349a er gjort til inndragningsgrunn. Departementet viser til de vurderinger som ble foretatt ved innføringen av bestemmelsen knyttet til straffeloven, jf. Ot.prp. nr. 86 (2003-2004).

Departementets vurdering er at prinsippet om at lovens formål skal være retningsgivende for hvilke bestemmelser som skal tas inn i loven bør følges i den grad det er mulig, og mener derfor at unntaket ikke bør utvides med flere formål.

Departementet opprettholder videre at det ikke er hensiktsmessig å foreslå direkte regulering av tilgjengelighet til skjenkesteder for personer med nedsatt funksjonsevne i alkoholloven."

Når det gjelder krav om universell utforming, vurderer direktoratet at dette er hensyn som det ikke er anledning til å legge vekt på i vurderingen når søknad om salgs- og skjenkebevilling skal innvilges eller avslås.

Helsedirektoratet påpeker at det videre må skilles mellom den adgangen bevillingsmyndigheten har til å legge vekt på ulike hensyn ved avgjørelsen av bevillingssøknaden, og at det er en noe snevrere adgangen til å knytte vilkår til vedtaket etter §§ 3-2 og 4-3. Direktoratet vurderer at det derfor ikke er anledning til å stille vilkår om tilgjengelighet i vedtak om slags- og skjenkebevilling.

Krav om tarifflønn

Det er ikke er noen generell minstelønn i Norge. Det er imidlertid innført minstelønn i enkelte bransjer for å hindre at utenlandsk arbeidskraft får dårligere lønns- og arbeidsvilkår enn det som er vanlig i Norge. Overnatting, catering og servering er en slik bransjekategori hvor dette er innført. Direktoratet erfarer at kommuner ønsker å oppnå bedre lønns- og arbeidsvilkår i en bransje som har hatt utfordringer med blant annet økonomisk- og arbeidslivskriminalitet.

Direktoratet vurderer at hensynet til tarifflønn er et hensyn som befinner seg i grenseområdet for hva som kan vektlegges. Det vil etter direktoratet vurdering trolig være et hensyn som kan betegnes som et næringspolitisk hensyn. Begrunnelsen for å legge vekt på dette hensynet kan således være å løfte denne gruppen arbeidstakere og bidra til bedre lønn og arbeidsvilkår i den aktuelle bransjen.

Inndragning

Når det gjelder inndragning av salgs- og skjenkebevillinger bemerker direktoratet at bestemmelsene i alkoholforskriften §§ 10-1 til 10-6 innebærer et nasjonalt sanksjonssystem. Det er et prikktildelingssystem hvor bevillingshaver ilegges prikker ved brudd på alkoholrettslige forpliktelser. Krav om tarifflønn og brudd på arbeidsmiljøloven er ikke inntatt her. Vurderingen blir således om bevillingshavere eller personer med vesentlig innflytelse ikke kan sies å oppfylle krav til uklanderligandel når dette ikke er overholdt. Direktoratet vurderer at når dette hensynet befinner seg i et grenseland er det tvilsomt at manglende tarifflønn kan utgjøre et inndragningsgrunnlag. Ved innføringen av minstelønn for overnatting, catering og servering er det nå påfølgende sanksjonsmuligheter i annet regelverk.

Vennlig hilsen

Øyvind Giæver e.f.
avdelingsdirektør

Kristina Therese Klæboe
seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk